

Biecz
(Woj. Małopolskie)

**Kolegiata pw.
Bożego Ciała**
([opis kościoła](#))

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY

MONUMENTALNY GMACH ŚWIĄTYNI STANOWI CZOŁOWY ZABYTEK PÓZNOGOTYCKIEJ ARCHITEKTURY W MAŁOPOLSCE. BUDOWLA KAMIENNO - CEGLANA Z TRÓJNAWOWYM WNĘTRZEM OTOCZONYM OŚMIOMA KAPLICAMI. NAJSTARSZA CZĘŚCIĄ KOŚCIOŁA JEST PREZBITERIUM, WZNIESIONE OKOŁO POŁOWY XV WIEKU, KORPUS DOBUDOWANO NA PRZEŁOMIE XV/XVI WIEKU A KAPLICE NIECO PÓŹNIEJ. CAŁOŚĆ WYKOŃCZONA W PIERWSZEJ CZĘŚCI XVI STULECIA. PREZBITERIUM SKLEPIONE KOLEBKĄ Z LUNETAMI Z NAŁOŻONA SIECIĄ ŻEBER. OŚMIOBOCZNE CIOSOWE KOLUMNY Z RENESANSOWYMI BAZAMI I GŁOWICAMI PODTRZYMUJĄ ŻEBROWE SKLEPIENIA W NAWIE GŁÓWNEJ O UKŁADZIE SIECIOWYM, A W BOCZNYCH KRZYŻOWYM. W KAPLICACH SKLEPIENIA UFORMOWANE W OZDOBNE GWIAZDY. PREZBITERIUM OD STRONY ZEWNĘTRZNEJ POSIADA ORNAMENTYKĘ O WZORACH GEOMETRYCZNYCH Z CEGŁY ZENDRÓWKI. OD STRONY POŁUDNIOWEJ ZAMUROWANE PIERWOTNE WEJŚCIE Z PIĘKNIE OZDOBIONYM PORTALEM GOTYCKIM.

NA SZKARPACH WIDNIEJĄ HERBY: GRYF I NAŁĘCZ.

NA WYPOSAŻENIE WNĘTRZA ZŁOŻYŁY SIĘ TRZY EPOKI: GOTYK, RENESANS I BAROK. DO NAJSTARSZYCH SPRZĘTÓW NALEŻĄ PÓZNOGOTYCKIE STALLE POD CHÓREM, CHRZCIELNICA BRĄZOWA Z ROKU 1480. OBRAZ BIZANTYJSKI MATKI BOSKIEJ Z XV WIEKU W BOCZNYM OLTARZU ORAZ SZAFKA W ZAKRYSTII Z GOTYCKIM OBRAMIENIEM I DATĄ 1497 R.

DO NAJCENNIJSZYCH SPRZĘTÓW RENESANSOWYCH NALEŻĄ: STALLE Z ROKU 1594 UMIESZCZONE POD CHÓREM, EPITAFIA MIESZCZAŃSKIE ROZWIESZONE NA ŚCIANACH. DWIE ŁAWY W NAWACH BOCZNYCH, PORTRET MARCINA KROMERA.

PRZED WEJŚCIEM DO PREZBITERIUM PO OBYDWU STRONACH UMIESZCZONE SĄ POMNIKI. PO PRAWEJ ALABASTROWY MIKOŁAJA LIGĘZY, KASZTELANA I STAROSTY BIECKIEGO, UFUNDOWANY PRZEZ NIEGO W ROKU 1579, PO LEWEJ ZAŚ PIOTRA SUŁOWSKIEGO, SĘDZIEGO GRODZKIEGO BIECKIEGO I POSŁA NA SEJM W ROKU 1569. U GÓRY WIDOCZNY WIELKI WISZĄCY ŚWIECZNIK Z BRĄZU, WCZESNORENESANSOWY. W TĘCZY BELKA I RZEŻBY Z ROKU 1639, FUNDACJI WÓJTA I ŁAWY SĄDOWEJ.

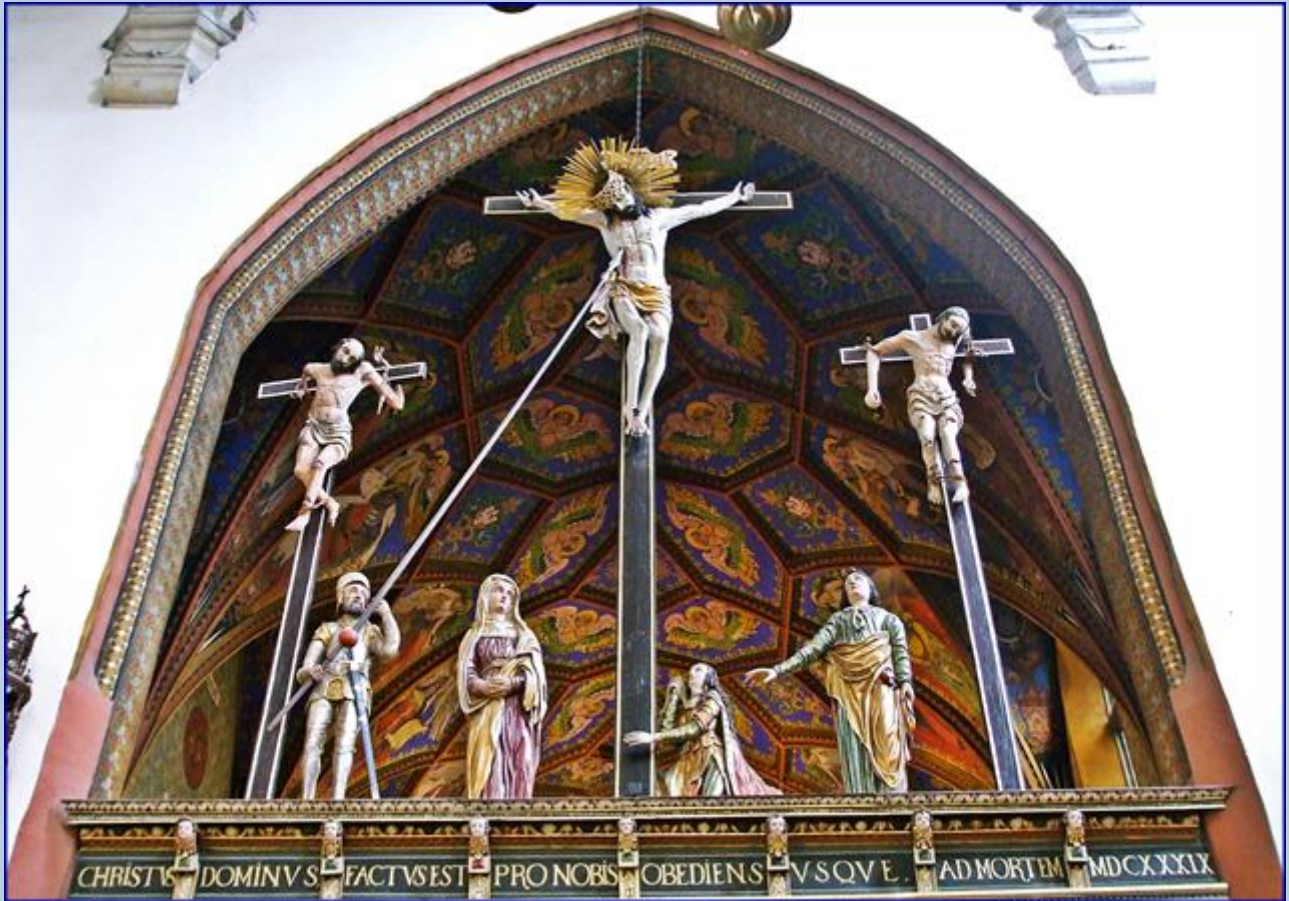
STALLE W PREZBITERIUM W STYLU PÓZNORENESANSOWYM UFUNDOWANE PRZEZ MIESZCZAN BIECKICH.

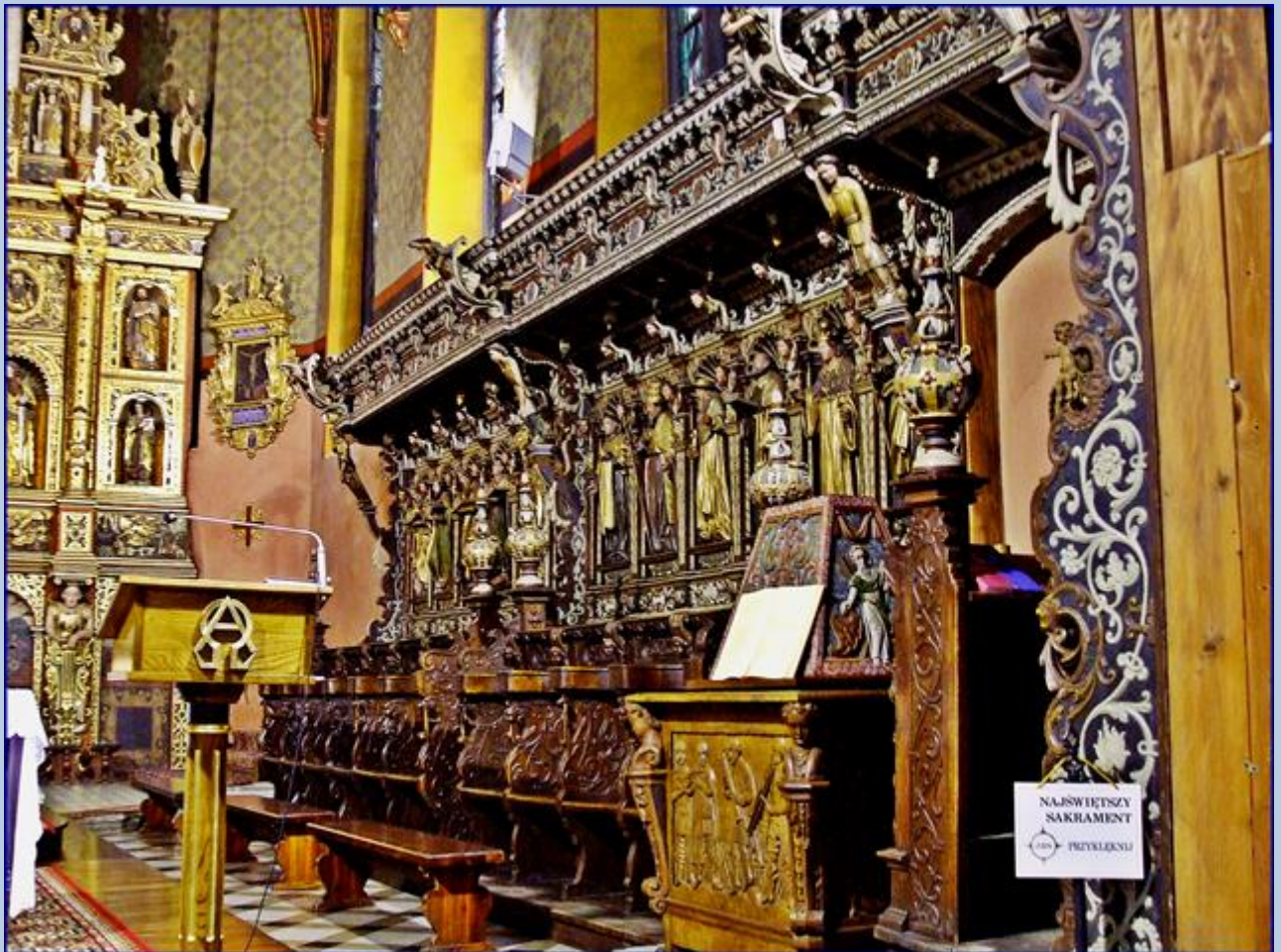
DO BARDZO CENNYCH ZABYTKÓW NALEŻY WIELKI OLTARZ WYKONANY W STYLU PÓZNEGO RENESASU Z KOŃCA XVI WIEKU. W POLU ŚRODKOWYM OLTARZA OBRAZ "ZDJĘCIE Z KRZYŻA" ZALICZANY DO NAJCENNIJSZYCH DZIEŁ SZTUKI MALARSKIEJ ZAGRANICZNEGO POCHODZENIA ZACHOWANYCH W POLSKICH KOŚCIOŁACH. W KONDYGNACJI DRUGIEGO PIĘTRA GOTYCKA SCENA ŚRODKOWA WKOMPONOWANA W RENESANSOWY OLTARZ PRZEDSTAWIA ZAŚNIĘCIE MATKI BOSKIEJ, A W TRZECIEJ KORONACJĘ MATKI BOSKIEJ. SCENA TA ZWIĄZANA JEST NAJPRAWDOPODOBNIJ ZE SZKOŁĄ STWOSZOWSKĄ. PO LEWEJ STRONIE OLTARZA BAROKOWY OLTARZYK PIĘKNEJ SNYCERSKIEJ ROBOTY, BOGATO ZŁOCONY, PRZEDSTAWIAJĄCY DRZEWO GENEALOGICZNE MATKI BOSKIEJ. W ŚCIANE PREZBITERIUM WMUROWANY WYSTAJĄCY GŁAZ, O KTÓRYM TRADYCJA MÓWI, ŻE POCHODZI Z GONTYNY POGAŃSKIEJ.

W NAWACH BOCZNYCH I KAPLICACH UMIESZCZONO OLTARZE RENESANSOWE I BAROKOWE. DO RZADKICH ZABYTKÓW NALEŻĄ MUZYCZNY PULPIT Z ROKU 1633 UMIESZCZONY PRZY WEJŚCIU DO KAPLICY W NAWIE POŁUDNIOWEJ. POSIADA ON DUŻĄ WARTOŚĆ ZE WZGLĘDU NA PŁASKORZEŻBY W DOLNYCH PARTIACH ILUSTRUJĄCE ŻYCIE MUZYCZNE TEGO OKRESU.

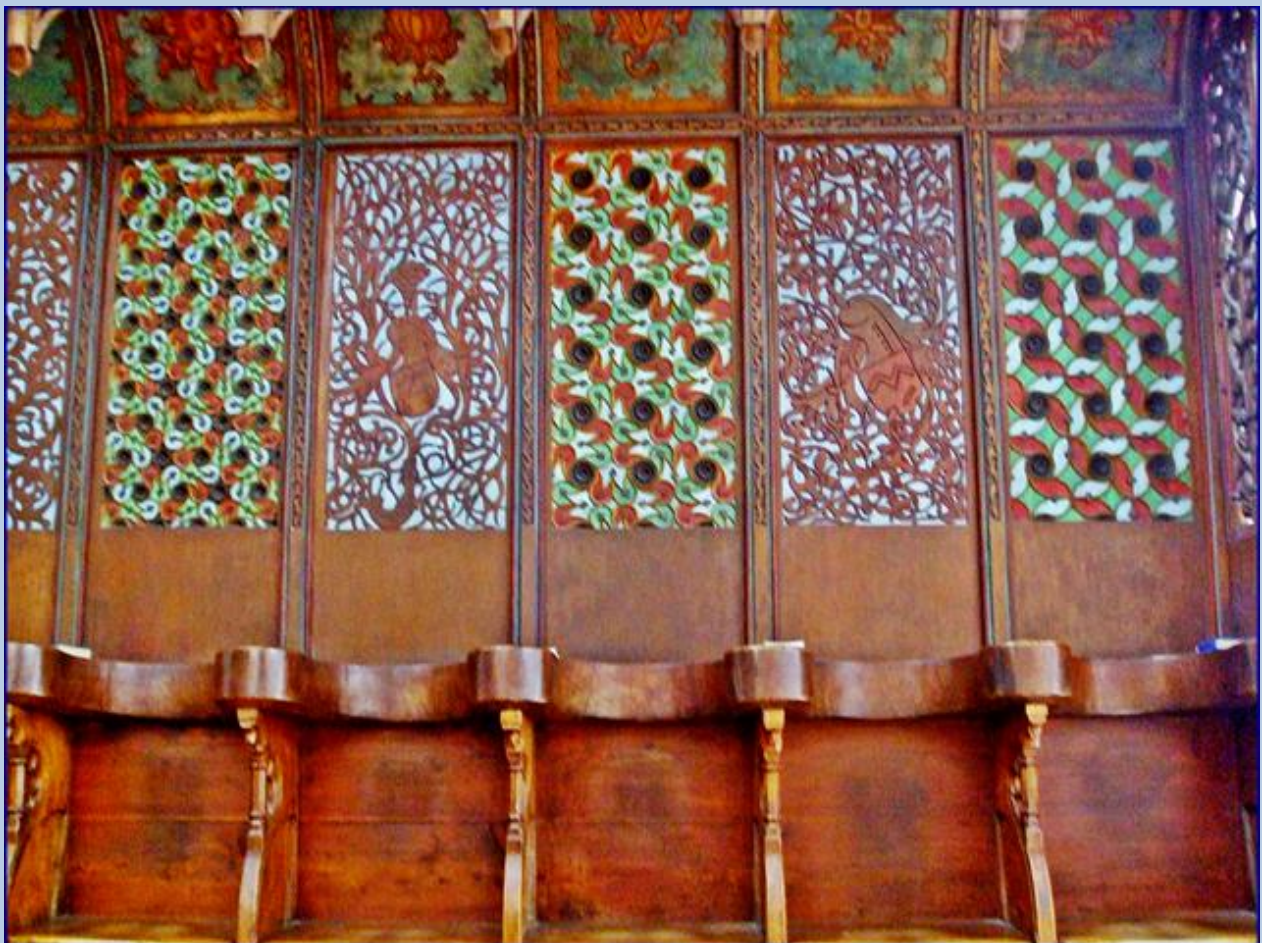
NAD CHÓREM MUZYCZNYM ZAWIESZONE PORTRETY WIELOPOLSKICH, STAROSTÓW BIECKICH Z XVII WIEKU

BIECZ

Pierwsze wzmianki o Biecu i ziemi bieckiej pochodzą z XI w. Biecz był kasztelanią, do której należały znaczne połacie Podkarpacka. Miasto spełniało ważną funkcję obronną na południowych rubieżach państwa polskiego, stanowiło ważny ośrodek gospodarczy i handlowy. Miasto położone było na skrzyżowaniu dróg handlowych z południa na północ i ze wschodu na zachód. Pierwsza osada zlokalizowana była w odległości ok. 500 m na zachód od późniejszego miasta. Około połowy XIII w. osada otrzymała prawa miejskie i została przesunięta na teren, gdzie rozwinęło się późniejsze miasto. Wówczas zostało ono obwarowane murami, które w 1399 r. wymagały już naprawy. W drugiej połowie XIV w. Biecz liczył prawie 3 tysiące mieszkańców a Kraków jako stolica liczył ok. 10 tysięcy. Dzięki korzystnym warunkom szybko rozwijał się handel i rzemiosło. W drugiej połowie XVI w. w mieście istniało ponad 50 rodzajów rzemiosł. W handlu dominowało wino węgierskie, z rzemiosł natomiast najintensywniej rozwijało się sukiennictwo i płóciennictwo. W XV w. Biecz stał na drugim miejscu w Polsce pod względem produkcji sukna, w drugiej połowie XVI w. produkowano w mieście ok. 500 m płótna dziennie. Miasto stanowiło własność królewską. W czasie pobytów królowie sprawowali tutaj władzę państwową, odbywali spotkania i narady polityczne, podpisywali dokumenty posiadające ważne znaczenie dla życia regionu i całego Królestwa. W Biecu istniały trzy zamki: jeden zlokalizowany był ok. 500 m od miasta w kierunku południowo-zachodnim, który w 1475 r. został zniszczony.

drugi na wschodnim cyplu miasta, który w 1395 r. już nie istniał i trzeci wzniesiony ok. 1475 r. na wschód od miasta - w 1640 r. przebudowany na klasztor, który zachował się do naszych czasów. Wraz z rozwojem kultury materialnej szedł w parze rozwój kultury umysłowej. Już w drugiej połowie XIV w. istniała w Biecu szkoła. W drugiej połowie XV w. studiowało na Akademii Krakowskiej ok. 40 Biecczan, a w XVI w. studiowało ich już 116. Stąd wywodzi się kilka wybitniejszych osobistości. Należą do nich: Jakub Piotrowicki - profesor Akademii Krakowskiej, Czaplicki - znany prawnik, Jodłowski - matematyk, Stalicki - filozof, Marcin Kromer - historyk, geograf, dyplomata i biskup warmiński, Piotr Ciekliński - pierwszy polski komediopisarz, Jan Januszowicz - wybitny poeta mieszczański pierwszej połowy XVII w., Wacław Potocki - największy poeta polski XVII w. - pełnił urząd podstarościego i sędziego grodzkiego bieckiego, tutaj pisał "Wojnę chocimską". Został pochowany w Biecu w klasztorze reformatorów. Okres świetności Bieca przypada na wieki XIV-XVII. Biecz był stolicą rozległej ziemi od XI w. aż do 1783 r. Tutaj zlokalizowany był sąd wyższy prawa magdeburskiego oraz sądownictwo grodzkie i ziemskie. Miasto sprawowało władzę administracyjną, sądowniczą i wojskową nad podległym sobie terytorium. W związku z tym Biecz posiadał prawo miecza, czyli prawo utrzymywania łata i wykonywania wyroków śmierci. Do ziemi bieckiej należało 360 wsi i 11 miast.

zdjęcia w czarnej obwódce: **Jan Nitecki**
zdjęcia w niebieskiej obwódce: **tsw**

zdjęcia w czerwonej obwódce zapożyczono z:
http://dziedzictwo.ekai.pl/_album/503,500,q.jpg
http://www.biecz.pl/asp/galeria/DLA_TURYSTY_2016/kolegiata.jpg